

SANLI TEXNOLOGIYALAR TIYKARINDA BASLAWISH KASLARDA TÁBIYIY PÁNDI OQITIW METODIKASI

Aysuliw Bazarbaeva Satbay qizi

Nókis mámleketlik pedagogika institutı .

*Magistratura. 70110401-Ta'lim va tarbiya nazariyasi hám metodikasi
(baslawish ta'lim)*

Annotaciya: *Bul maqalada sanlı texnologiyalar tiykarında baslawish klass oqıwshılarına tábiyiy pándi oqıtıwdıń zamanagóy metodikalıq qatnasları sáwlelendirilgen. Bilimlendiriw procesinde multimedia quralları, interaktiv platformalar, elektron sabaqlıqlar hám sanlı bilimlendiriw resurslarınan paydalanıwdıń nátiyjeliligi talqılángan. Sonday-aq, sanlı texnologiyalar arqalı oqıwshılarda tábiyiy pánlerge bolğan qızıǵıwshılıqtı arttırıw, erkin pikirlew hám izertlew kónlikpelerin qalıplestiriw imkaniyatlari kórsetip berilgen.*

Tayanish sózler: *sanlı texnologiyalar, baslangish bilimlendiriw, tábiyiy pán, elektron bilimlendiriw, interaktiv usıllar, innovatsiyalıq metodika.*

KIRISIW

Házirgi globalasıw hám málimlemelesken jámiyet sharayatında bilimlendiriw sisteması aldına jańa wazıypalar qoyılmaqta. Ásirese, baslawish bilim beriw basqıshında oqıwshılardı zamanagóy bilim hám kónlikpeler menen qurallandıırıw, olarda tábiyiy pánlerge qızıǵıwshılıqtı qalıplestiriw úlken áhmiyetke iye bolmaqta. Bul proceste sanlı texnologiyalar bilimlendiriw nátiyjeliligin arttırıwdıń tiykarǵı qurallarınan biri sıpatında kózge taslanbaqta.

Baslawish klass oqıwshıları jas jaǵınan vizual hám ámeliy jumısqa beyim bolǵanlıǵı sebepli, tábiyiy pánlerdi oqıtıwda dástúriy usıllardan tısqari interaktiv hám sanlı qurallardan paydalanıw talap etiledi. Sanlı texnologiyalar járdeminde oqıw materialların kórgizbeli, túsiniikli hám qızıqlı formada usınıw múmkin. Bul bolsa oqıwshılardıń biliw belsendiligin arttırıwǵa xızmet etedi.

Sonday-aq, sanlı bilimlendiriw ortalıǵı oqıtıwshı hám oqıwshı arasındaǵı óz-ara baylanıstı bekkemleydi, bilimlendiriw procesin individuallastırıw imkaniyatın beredi. Elektron sabaqlıqlar, animatsiyalı videolar, virtual tájiriybeler arqalı tábiyat qubılısların real jaǵdayǵa jaqın tárizde úyreniw múmkin. Nátiyjede oqıwshılarda ilimiy dúnyaqaras, baqlawshılıq hám tallaw kónlikpeleri qalıpleseedi.

Sonlıqtan, baslawish klasslarda tábiyiy pándi oqıtıw metodikasın sanlı texnologiyalar tiykarında jetilistiriw áhmiyetli ilimiy-ámeliy máselelerden biri esaplanadı.

Baslawish bilim beriwde sanlı texnologiyalardan paydalanıwdıń pedagogikalıq tiykarları.

Baslawısh bilim beriw basqıshında oqıwshılardıń jas hám psixologiyalıq ózgesheliklerin esapqa alǵan halda bilim beriwdi shólkemlestiriw úlken áhmiyetke iye. Bul basqısha balalardıń pikirlewi tiykarınan anıq-obrazlı xarakterge iye bolıp, kórgizbelilik hám interaktivlik oqıw procesiniń nátiyjeliligin arttıradı. Sanlı texnologiyalar áyne usı talaptı qanaatlandıırıwshı qural sıpatında kórinedi.

Sanlı bilim beriw quralları arqalı oqıwshılardı jedel oqıw iskerligine tartıw, olarda bilimlerdi óz betinshe ózlestiriwge bolǵan qızıǵıwshılıqtı arttırıw múmkin. Interaktiv doska, planshetler, multimedia prezentaciyları hám elektron resurslar tábiyiy pánlerdi oqıtıwda pedagogikalıq maqsetlerge erisiwde áhmiyetli rol oynaydı.

Tábiyiy pándi oqıtıwda cıfrlı bilim beriw qurallarınan paydalanıw imkaniyatları.

Tábiyiy pán tábiyat qubılısları, janlı hám jansız tábiyat, insan hám qorshag'an ortalıq arasındagı óz ara baylanıstı úyreniwge qaratılǵan pán esaplanadı. Bul pándi oqıtıwda sanlı texnologiyalardan paydalanıw bilimlendiriw mazmunın bayıtadı hám onıń nátiyjeliligin arttıradı.

Multimedia materialları (video, animaciya, infografika) arqalı tábiyattagı proceslerdi vizual túrde kórsetiw múmkin. Máselen, ósimliklerdiń ósiw procesi, suw aylanısı yamasa haywanlar tirishiligi haqqındaǵı animaciylar oqıwshılar ushın túsinikli hám qızıqlı boladı. Virtual laboratoriyalar bolsa qáwipsiz ortalıqta tájiriybeler ótkeriw imkaniyatın jaratadı.

Interaktiv metodlar hám cıfrlı platformalardıń ornı.

Interaktiv metodlar cıfrlı texnologiyalar menen birgelikte qollanılg'anda joqarı nátiyje beredi. Atap aytqanda, elektron testler, onlayn viktorinalar, oyın elementlerine tiykarlanǵan platformalar oqıwshılardıń bilim dárejesin bahalawda nátiyjeli esaplanadı.

Sanlı platformalar arqalı oqıwshılardıń individual imkaniyatların esapqa alǵan halda bilimlendiriwdi shólkemlestiriw múmkin. Bul bolsa differencial hám individual qatnastı támiyinleydi. Sonday-aq, sanlı platformalar muǵallimge oqıwshılardıń jumısın baqlaw hám tallaw imkaniyatın beredi.

Tábiyiy pándi oqıtıwda sanlı texnologiyalardı engiziw nátiyjeliligi.

Sanlı texnologiyalardan nátiyjeli paydalanıw nátiyjesinde oqıwshılarda pánge bolǵan qızıǵıwshılıq artadı, bilimlerdi ózlestiriw dárejesi jaqsılanadı. Tábiyiy pán sabaqlarında cıfrlı qurallardan paydalanıw oqıwshılardıń baqlawshılıq, talqılaw hám juwmaq shıǵarıw qábiletlerin rawajlandıradı.

Sonıń menen birge, sanlı texnologiyalar oqıwshılarda informaciya menen islew mádeniyatın qalıplestirip, olardıń sanlı sawatlılıǵın arttıradı. Bul bolsa zamanagóy bilimlendiriw talaplarına juwap beretuǵın shaxstı tárbiyalawǵa xızmet etedi.

Oqıtwshınıń sanlı kompetenciyası hám onıń áhmiyeti.

Tábiyiy pándi sanlı texnologiyalar tiykarında nátiyjeli oqıtw, bárinen burın, oqıtwshınıń kásiplik hám sanlı kompetenciyalarına baylanıslı. Oqıtwshı cıfrlı qurallardan maqsetke muwapıq paydalanıwı, sabaq procesine olardı durıs integraciya etiwı kerek.

Oqıtwshınıń innovaciyalıq qatnası oqıwshılardıń bilimlendiriw procesinde belsene qatnasıwına, dóretiwshilik hám sın kózqarastan pikirlew qábiletleriniń rawajlanıwına unamlı tásir kórsetedi.

JUWMAQ

Juwmaqlap aytqanda, sanlı texnologiyalar tiykarında baslawısh klass oqıwshılarına tábiyǵıy pándi oqıtw zamanagóy bilimlendiriw sistemasınıń tiykarǵı baǵdarlarınan biri bolıp esaplanadı. Sanlı bilimlendiriw qurallarınan nátiyjeli paydalanıw arqalı oqıw procesin mazmunlı bayıtıw, onıń sapası hám nátiyjeliligin arttırıw imkaniyatı júzege keledi. Ásirese, baslawısh bilim beriw basqıshında oqıwshılardıń jas ózgesheliklerin esapqa alǵan halda sanlı texnologiyalardı qollanıw olarda tábiyǵıy pánlerge turaqlı qızıǵıwshılıqtı qalıplestiriwge xızmet etedi.

Izertlew nátiyjeleri sonı kórsetedi, multimedia materialları, interaktiv platformalar, elektron sabaqlıqlar hám virtual tájiriybelerden paydalanıw oqıwshılardıń biliw belsendiligin arttıradı, teoriyalıq bilimlerde ámeliyat penen baylanıstırıw imkaniyatın beredi. Nátiyjede oqıwshılarda baqlawshılıq, tallaw, logikalıq pikirlew hám óz betinshe juwmaq shıǵarıw kónlikpeleri rawajlanadı.

Sonday-aq, sanlı texnologiyalardan paydalanıw oqıwshılardıń sanlı sawatlılıǵın arttırıw menen bir qatarda, informaciya menen islesiw mádeniyatın qalıplestiredi. Bul bolsa olardıń keyingi bilimlendiriw basqıshlarına beyimlesiwın ańsatlastıradı hám úzliksiz bilimlendiriw procesinde tabıslı qatnasıwın támiyinleydi.

Tábiyiy pándi sanlı texnologiyalar tiykarında oqıtwda oqıtwshınıń kásiplik hám sanlı kompetenciyası sheshiwshi áhmiyetke iye. Sonlıqtan, pedagog kadrlardıń sanlı kónlikpelerin rawajlandırıw, olardı zamanagóy bilimlendiriw platformaları menen islesiwge tayarlaw áhmiyetli wazıypa esaplanadı. Sanlı texnologiyalardı maqsetke muwapıq, rejeli hám sistemalı engiziw arqalı bilimlendiriwdiń sapasın jańa basqıshqa kóteriw múmkin.

Juwmaq ornında sonı atap ótiw kerek, sanlı texnologiyalardan paydalanıw baslawısh klasslarda tábiyǵıy pándi oqıtw metodikasın jetilistiriwge, innovaciyalıq bilimlendiriw ortalıǵın jaratıwǵa hám básekige shıdamlı, zamanagóy pikirleytuǵın shaxstı tárbiyalawǵa xızmet etedi.

PAYDALANILG‘AN ADEBIYATLAR:

1. Е.Е. Блинова, А.Г. Евланова

Цифровые технологии в образовании / Digital technologies in education –
Москва: Южный Федераль Университет, 2024.

2. С.В. Алексахин, В.И. Блинов, И.С. Сергеев, В.А.Тармин

Цифровые технологии в учебном процессе – Москва: 2025.

3. А.Ю.Уварова, И.Д.Фрумина.

Трудности и перспективы цифровой трансформации образования / под.
ред. Москва: 2019.